

Advies van het Raadgevend Comité voor de postdiensten met betrekking tot richtlijn 97/67/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 december 1997 betreffende gemeenschappelijke regels voor de ontwikkeling van de interne markt voor postdiensten in de Gemeenschap en de verbetering van de kwaliteit van de dienst.

Voorwoord

Ontwikkeling van de sector

In 1997 omvatte de sector van de postdiensten onder andere 60 ondernemingen voor verkoop per correspondentie, 170 ondernemingen voor vrachtvervoer (transporttussenpersonen), 80 ondernemingen met andere activiteiten die met de organisatie van transport samenhangen, 1 nationale postonderneming, 129 ondernemingen voor koeriersdiensten, 76 ondernemingen voor het beheer van reclamemedia, 31 ondernemingen voor de sortering en bundeling voor verzending (inlichtingen verstrekt door de Nationale Bank van België).

Bovendien mag volgens de studie van de Wereldpostvereniging met als titel "Post 2005 - Tendensen inzake post" in de toekomst een globalisering van de markt voor de postdiensten worden verwacht, die gekenmerkt wordt door een integratie op wereldniveau. Deze globalisering zal leiden tot een groei van de communicatiemarkt, met name door de invoering van nieuwe communicatiemiddelen (elektronische post en e-mail), maar ten koste van de fysieke post. De ondernemingen voor postdiensten zullen dat fenomeen het hoofd moeten bieden en zich commerciëler opstellen door bijvoorbeeld hun tarieven aan te passen, door allianties aan te gaan met de telecommunicatiesector (hybride post) of door wereldwijd daden van koophandel te verrichten in de streken waar de postsector zich aanzienlijk ontwikkelt.

Tendens in de buurlanden

Onder voorbehoud van wijzigingen, bestaat de huidige tendens in sommige buurlanden van België, wat de omzetting van de richtlijn betreft, erin om :

- de universele dienstverlening te beperken tot wat in de richtlijn vastgelegd is;
- het reserveerbare domein te behouden in de gewichtsgrens (350 g) en de prijsgrens (5 maal het basistarief), behalve Nederland en Duitsland, die de criteria tot onder die grenzen wensen te verlagen;
- in eerste instantie een traditionele openbare postoperator aan te wijzen als leverancier van de universele dienst.

Voorafgaande opmerkingen

Het Raadgevend Comité voor de postdiensten heeft over het voorstel voor een richtlijn een advies uitgebracht, dat gepubliceerd is in zijn tweede jaarverslag (januari 1996-december 1996).

Met de naderende aanneming van de definitieve tekst van de richtlijn en op verzoek van verscheidene leden van het Raadgevend Comité voor de postdiensten is de Werkgroep "EUROPA" eind 1997-begin 1998 bijeengekomen om het advies dat in 1996 is verstrekt aan te vullen, waarbij meer specifiek de punten zijn besproken waar de federale wetgever keuzes zal moeten maken bij de omzetting van de richtlijn in Belgisch recht (die uiterlijk op 10 februari 1999 moet plaatsvinden).

Het voorgelegde document is gebaseerd op de elementen die het resultaat zijn van die vergaderingen.

Het is ter goedkeuring voorgelegd aan de plenaire vergadering van het Raadgevend Comité voor de postdiensten die op 12 maart 1998 werd gehouden.

De reikwijdte van de Universele Dienst

De leden van het Comité stemmen ermee in om zich te houden aan de definitie van universele dienst die in de richtlijn is gegeven:

1. alle werkdagen (5 per week) 1 ophaling en 1 bestelling aan huis (art. 3);
2. het ophalen, het sorteren, het vervoeren en de distributie van postzendingen tot 2 kg; het ophalen, het sorteren, het vervoeren en de distributie van postpakketten tot 10 kg; de diensten in verband met aangetekende zendingen en zendingen met aangegeven waarde (art. 3);
3. de naleving van de essentiële eisen waarborgen; geen discriminatie; niet onderbreken of beëindigen, behoudens wegens overmacht; evolueren overeenkomstig de technische, economische en sociale ontwikkeling en de behoeften van de gebruikers (art. 5);
4. de gebruikers regelmatig voldoende nauwkeurige en actuele inlichtingen verschaffen over de kenmerken van de aangeboden universele dienst (toegang, prijzen en kwaliteitsniveau) en op passende wijze bekendmaken (art. 6).

DE POST zou willen dat de Belgische Staat gebruik maakt van de mogelijkheid die de richtlijn biedt om de universele dienst met betrekking tot de postpakketten uit te breiden, door de gewichtsdrempel op te trekken van 10 tot 20 kg.

De vakorganisaties vinden het geraden om niet vast te houden aan een verstarde opvatting van de universele dienst, maar veeleer een evolutieve, omdat het mogelijk moet zijn rekening te houden met eventuele nieuwe sociale behoeften die later zouden kunnen opduiken.

De vertegenwoordigers van het Verbond van de Belgische Ondernemingen vragen dat gebruik zou worden gemaakt van alle mogelijkheden die zijn vastgelegd in artikel 3 van de richtlijn.

De aanwijzing van de leverancier(s) van de Universele Dienst

De leden van het Comité hebben zich gebogen over diverse mogelijkheden voor de aanwijzing van de leverancier(s) van de Universele Dienst. Zij hebben unaniem de veronderstelling verworpen van een aanwijzing door de uitvoerende macht zonder meer en hebben hun voorkeur geuit voor het instellen van een offerteaanvraagprocedure met vaststelling van een lastenboek.

Alle leden zijn vóór de erkenning van een universele dienstverlener en sommigen onder hen raden een veelheid van dienstverleners aan.

De financiering van de universele dienst

Het Comité heeft de twee financieringswijzen onderzocht waarin de richtlijn voorziet: het behoud van een voorbehouden sector en de oprichting van een compensatiefonds.

De voorkeur van alle deelnemers van het Comité gaat uit naar het bestaan van een voorbehouden sector, die het mogelijk moet maken de kosten te dragen die gepaard gaan met sommige niet-rendabele onderdelen (per geografische zone en per dienst) van de universele dienst.

Zij gaan er ook mee akkoord om aan de leverancier van de universele dienst het maximum voor te

behouden dat door de richtlijn wordt toegestaan, eventueel met inbegrip van de grensoverschrijdende post en direct mail, voor zover wordt aangetoond dat dit noodzakelijk is om die dienst te financieren, op grond van een becijferde financiële evaluatie.

Het Raadgevend Comité voor de postdiensten bevestigt het verbod op kruissubsidiëring vanuit de voorbehouden sector naar de niet-gereserveerde sector toe.

Daarentegen lijkt de oprichting van een compensatiefonds op talrijke bezwaren te stuiten :

- het is uitsluitend de bevoegdheid van de federale wetgever om daarvan alle karakteristieken vast te leggen, zonder mogelijkheid tot delegatie ;
- dit vergt aanzienlijke hulp vanwege actoren binnen de sector van wie de winstmarge beperkt is, met inbegrip van de begunstigde(n) van de voorbehouden sector ;
- dit vormt een rechtstreeks gevaar voor de werkgelegenheid in de postsector. Inderdaad, de ondernemingen die verplicht worden bij te dragen in het fonds zouden, gelet op de omvang van de gevraagde bijdragen, kunnen overwegen te verhuizen of in financiële moeilijkheden kunnen geraken.

Voorwaarden met betrekking tot de levering van niet-voorbehouden diensten

Omwille van de bescherming van de consumenten erkennen alle leden van het Comité de noodzaak om voor de postoperatoren economische straffen vast te stellen. Die bepalingen gelden voor alle operatoren die uitsluitende rechten zouden genieten en die verantwoordelijk zouden zijn voor concurrentievervalsing door middel van kruissubsidiëring en tevens voor die welke bijvoorbeeld de sector zouden aantasten die voorbehouden is aan de leverancier van de universele dienst.

Die straffen kunnen verscheidene vormen aannemen : boete (gerechtelijk of administratief), dwangsom, verbod of intrekking van de machtiging.

Aansprakelijkheidsstelsel in de postsector

De kwestie van de wettelijke aansprakelijkheid van de postoperator in geval van diefstal, verlies, beschadiging of vertraging is door de deelnemers aan het Comité onderzocht.

Uit de besprekingen is gebleken dat alle activiteiten van de postsector die buiten de universele dienst vallen, geen bijzondere reglementering inzake aansprakelijkheid behoeven.

Het is daarentegen misschien aanbevolen om in een specifiek en eenvormig aansprakelijkheidsstelsel te voorzien voor alle categorieën van postzendingen die onder de universele dienst vallen.

Tarieven voor dienstverrichtingen van algemeen nut

Over het geheel genomen erkent het Comité het bestaan van verminderde tarieven, waarbij het verschil tussen het normale tarief en het verminderde tarief ten laste komt van de Staat.

Een meerderheid vindt echter dat de toepassing van tariefverminderingen zou moeten worden vermeden, telkens als het mogelijk is een rechtstreekse, doorzichtige subsidie die gebaseerd is op de werkelijke kosten toe te kennen aan een sector of aan een specifieke groep van personen, veeleer dan indirecte steun die via de postdiensten gaat (verminderde posttarieven).

Dit advies werd unaniem door de leden aangenomen.